

Jombaanon Tere 1

Jonon Tere mutuya ano.

Jen-asa-asari

Jonon uunon jopagon aoawaa qaaya ii kotiin jen laligoro. Uumeleen ejemba anana Anutu ano Jiisas Kraist yorowo qokotaan nama uunana somonjon aon motoonjo koloon laligojon.

Tosianon qaa qolonmolongoya ii ejemba kokaen kuma soon onoma laligogi: “Jiisasnon Siwe ejagadeen kolooja. Balonon iwoi kuuya ii bologa kolooja. Kawaajon Jiisasnon balon eja hona mende koloon laligoro.” Qaa kawaajon ama tosianon “Anutu moma laarijon,” jen nanamemen awaa mesaon sisau silemale laligon ejemba tosaana yon kazi ama onongi ano qezen injarere laligogi. Qaa sena sena kaananon zioz men boliwabotiwaajon Jonon gejanono qaaya terenon kokaen oon anota karo, “Jiisasnon Siwe ano namo ejaga motoondeen kolooja. Namonon gawon meme ano momo meme ii iwoi bologa qaago. Kawaajon ‘Anutu moma laarijon,’ jen Meria Jiisas mende mesaowona ano alaurunana onowo uunananon jopagon aowona. Uujopa ii mono kaparan koma ama aonkebona.”

Tere kokawaa bakaya wana 6 ii kokaen:

Laaligowaa kania ii Jiisas 1:1-4

Asasaga ano pangaman uutanon laaligo 1:5-2:29

Anutuwaanon ano Satambaanon merabora 3:1-24

Uᅇa me ome ii mono kaniagara gosiᅇ mobu.
 4:1-6
 Uujopawaa kania ano jeᅇkootoya 4:7-21
 Momalaari anana bologa haamo amakeboᅇa
 5:1-21

Laaligo kotigaa qaaya ii Jiisas Kraist

¹ *Niinoᅇ laaligo kotigaa qaaya jemambaajon tere koi oojon. Waladeeᅇ laaligowaa qaa Toyanoᅇ laligorogo kanageᅇ ilawoila kuuya kolooro. Iinoᅇ laligoᅇ kouma namonoᅇ kamaaro ii jaanananoᅇ iima boronanoᅇ selia oosiriniᅇ qaaya jero moma laligoᅇiᅇ.

² *Oyaᅇboyaᅇ laaligowaa Toyanoᅇ asugirota nononoᅇ ii iima kania nanᅇon jeᅇ dangunu kaᅇa nanᅇon. Laaligo tetegoya qaa iikawaa Toyanoᅇ Maᅇawo laligoᅇ kouma kamaaᅇ asugiᅇ nononoti, nononoᅇ iikawaa Buᅇa qaaya jeᅇ asariᅇ uugia kuᅇᅇkeᅇon.

³ Nononoᅇ Maᅇnana ano Meria Jiisas Kraist yorowo uunana somoᅇᅇon motooᅇᅇo kolooᅇ laligoᅇon. Oᅇo kaᅇaᅇadeeᅇ uugia nonowo somoᅇᅇon motooᅇᅇo laligowombaaᅇon moma iwoi iima moniᅇi, ii jeᅇ asariᅇ oᅇomakeᅇon.

⁴ Korisoronoᅇ uunana saa qero laligowombaaᅇon qaa koi neᅇaurunawo jeᅇ asariᅇ oojon. Kiaᅇ.

Pombaa asasaganonᅇ laaligo

⁵ Buᅇa qaa iwaa Meriaanongᅇa moma jeᅇ asariᅇ oᅇonᅇonᅇi, ii kokaeᅇ: Anutunoᅇ asasagaa Toya kolooᅇa ano iwaanonᅇ paᅇᅇamaᅇ moᅇ mende eᅇa.

---

* 1:1: Jon 1.1   * 1:2: Jon 1.14

6 “Nononon iwo uunana somonjon motoonjo laligojon,” kaen jenon jen kilen kaiyakanananon kematoukantou ama pangamanon laligojoni een, mono qaa qolonmolongoya jen nanamemenananon qaa hona mende otaankejon.

7 Anutunon اساسaga uutanon laligoro nononon iikawaa so kaiyakanana اساسaga uutanon amakejoni een, mono batunananon uunana somonjon aon motoonjo laligonin Meria Jiisas Kraistwaa sayanon mono singisonjonana kuuya songbamakeja.

8 “Uunananon singisonjo mende eja,” kaen jewonagati een, mono anana tiligon aonin qaa honanon uunananon mende nanja. Qaago!

9 Singisonjonana jokoloojoni een, iinon mono uuta dindinaa so soomonjo qaaya pondan otaan singisonjonana mesaon nanamemenana doogoya kuuya songbamakeja.

10 “Singisonjo mende anin,” kaen jewonati een, mono qaa Toya ugunin Anutunon qolomolon jeje eja kaanq kolooro qaayanon uunananon mende nanja. Kian.

2

Jiisanon aworo koipu Tonana kolooja.

1 Oo kokouruna, ononon singisonjo ambuboti-waajon qaa koi oojen. Ii oojento, monjon kilen singisonjo anagati een, aworo koipu Tonananon mono en nononja. Jiisas Kraist iinon Manaa kosianon laligon qaa kuuya dindinagadeen gosin ama nonomakeja.

² Aworo koipu Tonana iinonj singisonjonanaa tawaya koloonj koma konjoratinj nonono. Ii ananaa singisonjowaajonadeenj qaagoto, mono namononj kuuya ananaa singisonjonanaa ii kaanjiadeenj koma konjoratimambaajonj komuro. Kianj.

Tenkonjonj ii kaiyaka dindinja.

³ Anutuwaawo jojoponj qaaya tenj komakebonjati eenj, iikaanja kanonj ii moma mujonji, ii saanonj uuwoiyya qaa moma yagojonj.

⁴ Monjonj “Anutu moma mujenj,” jenj jojoponj qaaya mende tenj koma otaanjkeji, iinonj mono qolomolonj qaa jeje ejembaga kolooro qaa honjononj iwaa uutanonj mende eja.

⁵ Qaagoto, monjonj Anutuwaawo qaaya tenj koma otaanjkeji, Anutuwaawo uujopayanonj mono onjononj iwaa uuta saa qero akadamuyawo laligoja. Iikaanja kanonj Anutuwo qokotaanj motoonjgo laligojonji, ii moma yagojonj.

⁶ Monjonj “Anutuwo qokotaanj laligojenj,” jeji, iinonj mono Jiisasnonj nanamemenja anoti, iikawaa so mono otaanj ama menj laligowaatiwaa so kolooja. Iikaanj mende ama menj laligoro mende sokonja. Kianj.

Uujopa ambonjatiwaa jojoponj qaa gbilia

⁷ *Oo wombo alauruna, niinonj jojoponj qaa gbilia qaagoto, jojoponj qaa walaga kanakanaiyanonjga enj onjonji, mono ii onjonjenj. Jojoponj qaa walaga iikawaa Bunja qaaya ii mono moma laligonj kougi.

---

* 2:7: Jon 13.34

8 Kilen iikawaa jenkootoya gbilia ii oon ononjen. Pangamanon alimambaajon ano asasagaa hona asarin somariinkejiwaajon jojopon qaa iikawaa hona mono Anutuwaanon ano onoonon koloon asugin eja.

9 Monnon jetanon “Asasaganon laligojen,” jeto, alia kazi ama muji, iinon mono toroqen pangaman uutanon laligoja.

10 Monnon alia jopagon munkeji, iinon mono asasagaa uutanon pondan laligoro silianon tosaanja singisongo ambutiwaajon mende kondoonkeja.

11 Kaento, monnon alia kazi ama muji, iinon mono umunkonkonanon kematoukantou laligon nanamemeja pangaman uutanon amakeja. Pangamanon jaaya men gooro jinjaun ama laligojiwaajon dakanon kemaati, ii ano mende moma kotonkeja. Qaago.

Anutunon singisongonana qosolonqonkeja.

12 Oo meraborauruna, Jiisasnon komun qa somata men laligojiwaajon ama Anutunon onoo singisonqogia mesaon qosolonqodabororo. Iikawaajon qaa koi oon ononjen.

13 Oo manjruna, moronon kanakanaiyanonga laligon kouji, ono ii moma mun laligon kougi. Kawaajon qaa koi oon ononjen. Oo gbaworouruna, ono kilenaa Toya haamo ama mun laligojuti, iikawaajon qaa koi oon ononjen. Meraborauruna, ono Manjanaa kania moma koton laligojuti, iikawaajon qaa koi oon ononjen.

14 Manjruna, moronon kanakanaiyanonga laligon kouji, ono ii moma mun laligon kougita

kouju. Kawaajon qaa koi oowe onoonon kaja. Eja gbaworouruna, onjo Anutuwaanon Buna qaa uugianon angi kotiin nano esunmumugiawo koloon kilenaa Toya haamo ama mun laligoju. Kawaajon qaa koi oowe onoonon kaja. Kian.

Balombaa nanamemen bologa mono yakariwu.

¹⁵ Onjo balombaa nanamemen bologa ano iwoi kuuya iikanon eji, iikawaajon mende nan onomba. Monon uutanon balombaa nanamemembaajon nan muji een, Mananaa uujopayanon mono iwaa uutanon mende nanja.

¹⁶ Balombaa nanamemen ii kokaen: Ejembanon sele busugiaa siingia kombombanja bologa otaankeju. Iwoi jaagianon iima iimasiin ama koposongonkeju ano balombaa laaligogiaajon biririgon terereen selegia men umakeju. Ii ano uugere tosaaja ii Manaanonga mende kankeja. Qaago! Ii balombaa nanamemen bologa kolooja.

¹⁷ Balombaa nanamemenon goron qewaa ano iikawaa siina bologa bologa ii kaanagadeen goron qewuto, monon Anutuwaa uusiina ten koma otaankeji, iinon mono bon qen kamban tetegoya qaa kotiin laligon ubaa. Kian.

Kraistwaa tuarenjenuruta ii mono asugiju.

¹⁸ Oo kokouruna, Kraistwaa kitia* nama tuarenjen ama mubaati, iinon kamban tetegoyanon asugiwaati, kaen jegi momakeju. Qaa iikawaa so kamban kokaamba Kraistwaa tuarenjenuruta mamaganon mono asugin nanju. Qaa iikawaa

---

* **2:18:** Kraistwaa tuarenjena ii Antikraist. Griik qaa anti, iikawaa kania ii woi. Iinon Kraistwaa kitia nanja ano Kraist tuarenjen ama munkeja.

honja kaen koloorotiwaajon ama kamban tete-goyaa uutanon kouma laligojon, iikaan mojon. Iikawaa aiweseya kaen.

¹⁹ Tuarenjen ejemba iyononon ananaa tuunnondeen laligon nonomesaon kenji. Uugia nonowo selesele somonjon momalaari kanageso batunananon tondu laligon boratigi. Ananaanon kanageso honja koloowuyagati een, mono ananawo pondan qokotaagi motoon laligowonaga. Nonomesaon sigensigen nanjuti, sili iikanon mono kaniagia kokaen qendeema nonono iima mojon: Iyonoononga mononon nonowo onanon motoonjo mende koloon laligoro.

²⁰ Yononon sigensigen nanjuto, Kraistnon Unaya Toroya onoo uugianon maaro bedu men inaan onono kuuya ononon qaa honja moma koton laligoju.

²¹ Ononon qaa honja mende moma kotowuboti-waajon ama qaa koi mende onononjen. Kawaa-jon qaagoto, onjo qaa honja moma kotoju ano qaa honjanon qaa qolonmolonggoya mon kondoomambaajon amamaankeja. Kawaajon qaa koi onononjen.

²² Jiisasnon Hamoqege Toya Kraist koloojato, mon moronon qaa ii qakoonji, iinon angomolonon ejembaga kolooja. Iinon Kraistwaa kitia nama tuarenjen ama mun Man ano Meria ii motoon qakooma oromakeja.

²³ Mononon Mambaa Meria qakoomakeji, iinon Man qaa een laligoja. Mononon Meria jokolonkeji, iinon mono Man kaanagadeen mokolon iwo laligoja.

24 Onjo Buṅa qaa kanakanaiyanonḡa moma kougiti, ii uugianonḡ kotiinḡ nambaatiwaajonḡ galenḡia meḡ aowu. Buṅa qaa moma kougiti, iikanonḡ uugianonḡ nambaati eenḡ, onononḡ kaanḡagadeenḡ mono bonḡ qenḡ Maḡ ano Meria yorowo qokotaanḡ nambu.

25 Kraistnonḡ soomonḡo qaa kokaenḡ nononota eja, “Niwo nambuti eenḡ, mono laaligo oyanḡboyanḡawo onḡombe tetegoya qaa kotiinḡ laligowuya.”

26 Tosianonḡ batogonḡ jinḡaunḡ meḡ onḡomakejuti, niinonḡ iyonḡoojonḡ ama qaa ii onḡ onḡonjenḡ.

27 Tosianonḡ jinḡaunḡ amakejuto, Kraistnonḡ Uḡa Toroya onḡoo uugianonḡ maaro bedu meḡ inaanḡ onḡomakeja. Uḡa Toroya iinonḡ uugianonḡ bonḡ nano mende looriwuti eenḡ, onononḡ mono boi mombaajonḡ mende amamaawuya. Ii kokaembaajonḡ: Iwaa Uḡa Toroyanonḡ mono nanamemenḡ awagaa qaa kuuya kuma onḡomakebaa. Bedu meḡ inaanḡ onḡomakeji, ii iwoi qolonḡmolonḡgoya monḡ qaagoto, momo qaa honḡa toonḡa koloonḡkeja. Kawaajonḡ qaa honḡa kuma onḡonotiwaa so mono qaaya kuuya tenḡ koma Kraistwo pondanḡ qokotaanḡ nambu.

28 Oo kokouruna, onḡo mono Kraistwo koronsonḡ qokotaanḡ nambu. Iwo nama laligoninḡ mombo asugiwaati, kambanḡ iikanonḡ mende konjoma nonono gamu qaganonḡ mende kokomomola meḡ kembonḡato, saanonḡ iwaa jaanonḡ awasanḡkaka qaganonḡ saitingenḡ nambonḡa.

29 Kraistnonḡ solanḡa kolooji, onḡononḡ qaa ii moma kotojuti eenḡ, mono qaa koi kaanḡagadeenḡ saanonḡ moma asariwu: Ejemba kuuyanonḡ

nanamemenj solanja amakejuti, iyonononj mono kaanagadeenj Anutuwaanonga koloon iwaa meraboraanja kolooju. Kiaj.

3

Anana Anutuwaanonga koloon meraboraanja koloojonj.

¹*Mobu! Siwe Manjananonj nonoojonj “Neenaa meraboraana,” kaenj nonooma iikanonj uujopaya somata qendeema nonomakeja. Anana onjonj Anutuwaa meraboraanja koloojonj. Ii koloojonjiwaaajonj balonj ejembanonj kanianana mende moma kotonj laligoju. Anutuwaa kania mende moma kotojutiwaaajonj ananaa kaniananaajonj kaanagadeenj kokobimbij ama laligoju.

² Oo wombo alauruna, kambanj kokaamba anana Anutuwaa meraboraanja koloonj laligojonj. Kaenj laligonj kanagenj nomaenj koloonj laligowonati, ii asuganonj mende asugija. Qaa motoonggo mojonj, ii kokaenj: Iinonj mombo asuganonj asugiro kaitania honja jaanananonj iibonjati, kambanj iikanondeenj mono letoma ii kaanja koloowonja.

³ Daenj yonononj Kraistwaaajonj jejeromonromonj iikaanj ama muj laligojuti, iinonj mono ii koma konjoratinj onono iwaa tani kaanja soraaya koloonj laligowu.

⁴ Daenj yonononj singisonngo amakejuti, iyonononj mono kana qaa qenj waleemakeju. Singisonngo ii jeulalanj nanamemenga.

---

* **3:1:** Jon 1.12

⁵ *Kraist aŋo ŋiŋgiŋgoya qaa iinonŋ mono ananaa ŋiŋgiŋgonana koma konjoratimambaaŋonŋ kamaaŋ asugiroti, ii moju.

⁶ Daenŋ yonononŋ Kraistwo bonŋ qenŋ nanjuti, iyonononŋ ŋiŋgiŋgogo mende ama laligoju. Monononŋ ŋiŋgiŋgogo toroqenŋ amakeji, iinonŋ Jiisas mende iima kania mende moma kotonŋ laligoja. Kianŋ.

⁷ Oo kokouruna, monononŋ jinjaunŋ menŋ onombabotiwaajonŋ mono galengia menŋ aonŋ laligowu. Kraistnonŋ solanaŋ koloojiwaa so monononŋ nanamemenŋ solanaŋ tororo otaanŋkeji, iinonŋ solanaŋ kolooja.

⁸ Kilenŋaa Toyanonŋ kanakanaiyanonŋa ŋiŋgiŋgogo ama kouma laligoja. Kawaa so daenŋ yonononŋ ŋiŋgiŋgogo amakejuti, iyonononŋ mono Kilenŋaa Toyaa bunŋaga kolooju. Anutuwaa Merianonŋ mono iwaa gawonŋa kisiyaenŋ memambaaajonŋ kamaaŋ asugiro.

⁹ Daenŋ yonononŋ Anutuwaanonŋa koloogiti, iyonoononŋa monononŋ laaligo qaita mombaa uutanonŋ ejiwaajonŋ ama ŋiŋgiŋgogo mende toroqenŋ amakeja. Kolokoloo donŋgoga koloonŋ laligojiwaaŋonŋ ama ŋiŋgiŋgogo toroqenŋ amambaaajonŋ amamaanŋkeja.

¹⁰ Daenŋ yonononŋ Anutuwaa meraboraanaŋa koloonŋ daenŋ yonononŋ Kilegaa Toyaa meraboraanaŋa koloojuti, ii kokaenŋ gosinŋ moma asariwonŋa: Monononŋ nanamemenŋ solanaŋ mende otaanŋkeji, iinonŋ Anutuwaa bunŋa mende kolooja. Kaanjiadeenŋ monononŋ alauruta mende jopagonŋ

---

* 3:5: Jon 1.29

onjomakeji, iinon Anutuwaa bunja mende koloaja. Iikawaa aiweseya kaen.

Ono mono jopagon aon laligowu.

11 *Bunja qaawaa kota kanakanaiyanonga moma kouma laligojoni, iikawaa jojopon qaaya ii kokaen: Anana mono uunon jopagon aon laligowona.

12 *Kein (Kain) iinon Kilegaa Toyaa bunja laligon koga qero komuro. Anana mono ii kaanja koloon laligowombo. Iinon kokaembaajon koga qero: Anaa nanamemenanon bologa kolooro, kogaanon ii solanja kolooro. Mono iikawaajona qero.

13 Oo uumeleen alauruna, balon ejembanon kazi ama onjombuti een, iikawaajon mono mende walingowu.

14 *Anana uumeleen alaurunana jopagon onjomakejoniwaajon ama qaa koi moma asarijon: Anana koomu kotigaa jawoya waleema laaligo kotiganon keuma laligojon. Mononon ujopa mende amakeji, iinon mono toroqen koomu kotigaa utanon nambaa.

15 Ejemba alaurugia kazi ama onjomakejuti, ii kuuyanon mono koomuya unu-unu ejembaga kolooju. Laaligo kotiga ii unu-unu ejemba kaanja mombaa utanon mende eji, ii saanon moma yagoju.

16 Jiisas Kraistnon laaligoya ananaajon ama qeleema mesaon jopagon aoawaa kania kaen qendeema nonono iima moma kotojon. Anana

---

* 3:11: Jon 13.34   * 3:12: Jen 4.8   * 3:14: Jon 5.24

mono kaanjiadeen laaligonana uumeleen alaurunana yonjoon ama qeleema mesaonin sokom-baa.

¹⁷ Monjon balombaa ilawoilaya soyanon menj laligoro alianon iwoiwaajon amamaan memegemean ano iijato, kilen bone koloon uuta somongoji een, Anutuwaa uujopayanon mono iwaa uutanon nomaen enaga?

¹⁸ Oo kokouruna, jopagon aoao ii je buu susunanondeen tiwirigon jenkebomboto, ii mono nanamemenananon qaa hona otaan ama laligowona.

Mono Anutuwaa jaasewanon saitingen nambona.

¹⁹ Anana qaa honaa bunaga koloojon me qaago? Koloojonj een, mono saanon uunana bonjon kono Anutuwaa jaasewanon awasankaka nambona. Qaa ii anana gosin aon kokaen moma kotowona:

²⁰ Uunananon iwoi bologaajon ama jen nononji een, nono qaa koi saanon moma yagojon: Anutunon gosigosi Tonana koloon qaanana dindinagadeen gosiwaa. Anutuwaa roromonogyanon mono ananaa roromononana uugun uuta kolooro qaa kuuya saanon modaboroja. Kawaajon mono saanon uunana bonjon kono laligowona.

²¹ Oo wombo alauruna, uunananon mende jen nononji een, anana mono saanon Anutuwaa jaasewanon awasankaka koloon saitingen nambona.

²² Anana Anutuwaanon jojopon qaa ten konin nanamemenana ii iiro sokomakejiwaa so ama men laligonkejon eeñ, iwoi mombaajon gama koolin qisin mubonati, ii mono nonono bunã qen aowonã.

²³ *Anutuwaanon jojopon qaa woi ii kokaen: Anana mono Meria Jiisas Kraistwaa qata men moma laarin uunana meleembonã ano jojopon qaa jen koton nononotiwaa so jopagon aon laligowonã. Kaen mende ama laligowonagati, ii Anutuwaa jaanon mende sokonaga.

²⁴ Daen yononon Anutuwaanon jojopon qaa ten komakejuti, iyononon mono Anutuwo qokotaan laligogi Anutunon yonowo rapinon nanja. Inon ananawo rapinon nanji, ii Unyã Toroya nonono uunananon sanje nunun laligojiwaaajon moma kotojon. Kian.

4

Unã me ome ii mono kaniagara gosin mobu.

¹ Oo wombo alauruna, gejatootoo ejemba takapolakaya mamaganon goman so liligon laligojutiwaaajon qaa kuuya ii uulanawo mende men moma laariwu. Anutuwaa Unãon me ome monon sololooro qaa jeji, ii mono wala angotetenon ama gosiwu.

² Anutuwaa Unyãã kania ii mono kokaen gosin mokoloowu, “Jiisas Kraistnon kamaan sele busuwo koloon laligoro,” daen yononon qaa ii jen asuginkejuti, iyononon kuuya Anutuwaa bunã kolooju.

---

* **3:23:** Jon 13.34; 15.12, 17

³ Moŋnoŋ Jiisaswaa kania kaen mende jen asuginkeji, iinoŋ Anutuwaa buŋa mende kolooja. Kraist tuarenjen Toyaa omeyanoŋ mono iwaa uuta sololoo qaa jenkeja. Moŋnoŋ asugin Kraistwaa kitia nama tuarenjen ama mubaa,* qaa kaen injogiti, iinoŋ mono kambaŋ kokaamba namonoŋ asugija.

⁴ Oo kokouruna, oŋo Anutuwaa buŋa koloogi Uŋa Toroyanoŋ uugianoŋ nama namowaa omeji-ilaŋa ii unuugun haamo ama oŋomakeja. Kawaa-joŋ gejatootoo ejemba takapolakaya ii saanoŋ haamo ama oŋoma laligowutiwaa so kolooju.

⁵ Yoŋonoŋ balombaa buŋa koloogi namowaa omeyanoŋ sololooŋ oŋomakeju. Kawaa-joŋ balombaa nanamemenŋa otaan qaa jegi uumeleembaa gadokopa ejemba yoŋonoŋ qaagiaa-joŋ geja ama momakeju.

⁶ Anana Anutuwaa buŋa koloonin Uŋa Toroyanoŋ sololooŋ nonomakeja. Anutu moma mujuti, iyoŋonoŋ ananaa qaa jenin iikawaajoŋ geja qeŋ momakeju. Anutuwaa buŋa mende koloojuti, iyoŋonoŋ anana qaa jenin iikawaajoŋ geja mende ama momakeju. Qaa hoŋaa Uŋaya ano aŋgomokolombaa omeya yoroo kanagara ii mono iikaen gosin moma kotonkeboŋ. Kian.

Anutunoŋ uujopawaa kania kolooja.

⁷ Oo wombo alauruna, Anutunoŋ jopagoŋ aoawaa wanjaleya kolooja. (Kawaa-joŋ uujopa ii apu jaayaan en koumakeja.) Kawaa-joŋ anana

---

* **4:3:** Kraistwaa tuarenjen toya ii Antikraist. Griik qaa anti, iikawaa kania woi. Iinoŋ Kraistwaa kitia nanja ano Kraist hoŋa tuarenjen ama munkeja.

mono jopagon aon laligowonja. Kaen ama laligojoni, kuuya anana Anutu moma mun iwaanongga kolokoloo dongoga koloon laligojon.

⁸ Anutunon uujopawaa kondokondoo Toya kolooja. Iikaan koloojiwaajon monjon ejemba mende jopagon onomakeji, iinon Anutu mende moma mun tompin laligoja.

⁹ Anutunon uujopaya batunananon asuganon kokaen qendeema nonono: Iinon Meria motoonggo ii nemun koma nonono kotiin laligowonjatiwaajon ama wasiro namonon kamaaro.

¹⁰ Anana Anutu jopagon mun iikanon uujopa mende kondoonin kolooroto, uujopawaa kania ii kokaen: Anutunon wala jopagon nonoma singisongonana koma konjoratimambaajon Meria wasiro ananaanon kamaaro.

¹¹ Oo kokouruna, Anutunon kaen hononja qaa jopagon nononotiwaajon ama anana mono kaanjadeen uunananon jopagon aonkebonja. Uujopa mende ama aonin mende totoon sokonja.

¹² *Monjon Anutu kambaen monjon mende iiroto, jopagon aon laligojoni een, Anutunon mono uunananon leingon nano uujopayanon uunana saa qero akadamunanawo koloon laligojon.

¹³ Anana Anutuwo qokotaen laligonin iinon uunananon leingon nanji, ii Unaya Toroya nononotiwaajon ama moma koton uuwoi mende amakejon.

¹⁴ Mananon Meria gomanja gomanja ananaa Hamoqege Tonana koloowaatiwaajon wasiro kamaaro. Nononon ii iima moma nanjon jenkejon.

---

* 4:12: Jon 1.18

15 Monjon “Jiisas Anutuwaa Meria kolooja,” jen asuginkeji, Anutunonj mono iwaa uutanonj leingonj nano iinonj Anutuwo qokotaanjaligoja.

16 Anutunonj uutanonj jopagonj nonomakeji, nono iikawaa kania moma kotonj iikanonj moma laarinkejonj. Anutunonj uujopawaa Toya kolooja. Kaanja koloojiwaajonj monjonj ejemba jopagonj onjoma laligoji, iinonj mono Anutuwo qokotaan nano Anutunonj iwaa uutanonj leingonj laligoja.

17 Kaanj laligoninj Anutuwaa uujopayanonj goongonj kalanj koma nonoma uunana saa qero akadamunanawo laligojonj. Kraistnonj namononj tatawaga laligoroti, anana tani kaanja laligojonj. Iikaanja laligojonjiwaajonj ama Anutuwaa jenteego kambanj somatanonj Kraistwaa jaanonj keuma iikanonj awasankaka koloonj saitingen nambonja.

18 Anutunonj jopagonj nonono nama eenj toonj toroko mobombo. Singisonjgo ejemba Anutunonj singisonjgogiaa ironja meleema onjombabotiwaaajonj toroko momakejuto, Anutuwaa uujopayanonj uunana saa qeji eenj, iikanonj mono toroonana kuuya yakaridaboronkeja. Kawaajonj monjonj toroko momakeji, iinonj jopagonj nonomakejiwaa kania ii tororo mende modaboroja.

19 Iinonj wala jopagonj nononotiwaaajonj ama anana uujopa amakejonj.

20 Monjonj “Anutu jopagojenj,” jejato, alia kazi ama munkeji, iinonj mono ejemba qolomolongoya kolooja. Iikawaa kania ii kokaenj: Alia iima kilenj mende jopagonj muji eenj, iinonj Anutu mende iima ii mono nomaenj jopagonj munaga?

²¹ Monnon Anutu jopagon munkeji, iinon mono alauruta kaanagadeen jopagon onoma laligowa. Anutunon uujopawaa jojopan qaaya kaen anota eja. Kian.

5

Uumeleen ejemba anana haamo amakebona.

¹ Daen yononon Jiisas moma laarin “Hamoqeqe Tonanaga kolooja,” jenkejuti, ii kuuyanon mono Anutuwaanonga kolokoloo dongoga koloon laligoju. Daen yononon Mana jopagonkejuti, ii kuuyanon mono iwaa Meria kaanagadeen jopagon munkeju.

² “Anutuwaa meraboraana jopagon ononjon,” jenin qaa iikawaa hona ii anana kokaembaajon gosin aon mojon: Anutu jopagon mun jojopan qaaya ten koma otaankejoni een, mono Anutuwaa meraboraana kaanagadeen jopagon onomakebona. Iikawaa aiweseya ii kaen.

³ *Anutu jopagon mubonatiwaa hona ii qaa tenkonjon. Anutuwaanon jojopan qaa otaanin sokonja. Jojopan qaaya ten konin lombotawo mende koloowaa.

⁴ Anutuwaanonga kolokoloo dongoga kolooniji, anana kuuyanon saanon iwaa jeta ten koma balombaa nanamemen bologa haamo amakebona. Anutunon momalaari nonono iikawaa qaganon qama koolinin Anutunon balombaa nanamemen bologa ii qen yakariro kamaadabororota laligojon. Haamo ambonatiwaa kania morota mon mende eja.

---

* 5:3: Jon 14.15

⁵ Anana haamo mende ambonagati een, daen yonononj ii ambuyaga? Jiisas Anutuwaa Meria kolooji, mononj ii moma laarinj mono balombaa nanamemenj bologa haamo amakebaa. Kianj.

Anutunonj Meriaa qaa kokaen nanjonj jero:

⁶ Jiisas Kraist Anutuwaa Meria kolooji, ii no-maen mojonj? Jiisasnonj apunonj kemero Jononj oomulu menj muro Anutunonj kamban iikanonj qaa ii jero mogi ano kanagenj saya molaamambaajonj ano iikanonj qa aro monj Siwenonjga kolooro mogi. Qaa apunonj indinj motoonjgo kolooroti, iikayadeen qaago. Siwe Toyanonj qaa nanjonj jeroti, iikawaa aiweseya ii apu ano sa, woi ii. Toroqenj Unj Toroyanonj qaa ii jenkeja. Iinonj qaa honjga Toya koloojiwaaajonj ama qolonjomambaajonj amamaankeja.

⁷ Nanjonanjo qaa karoonj ii kaenj moninj eja.

⁸ Qaa karoonj iikawaa aiweseya ii Unj, apu ano sa. Qaagia ii ororonj asuganonj moninj sokondaboroja.

⁹ Qaa jakeyanonj kouma nanjonanjo amakejuti, ii saanonj moma anjalinj anjonj komakejonto, Anutuwaa nanjonanjo qaayanonj mono ejemba qaanana uugunj powowonj kotakota kolooja. Anutunonj Meriaajonj “Neenaa Meranaga,” qama kania kaenj asuganonj nanjonj jero. Kawaaajonj qaa ii gema gewombo.

¹⁰ Mononj Anutuwaa Meria moma laarinkeji, nanjonanjo qaa Toyanonj mono anjo iwaa uutanonj laligoro iwaa kania saanonj moma yagonkeja. Mononj Anutu mende moma laarinkeji, iinonj mono nanjonanjo qaa Toya anj

menj kamaan aon eja qolomolongoya koloonkeja. Anutunonj qaa kota Meriaajonj nanjonj jeroti, iinonj qaa ii mende moma laarijiwaajonj mono Anutu iyaŋa gema qeŋ munkeja.

¹¹ *Anutunonj qaaya kokaen nanjonj jero, “Niinonj laaligo kombombaŋa onjomambaajonj jeweti, neenaa Merananonj mono laaligo kombombaŋa iikawaa kondomondoo Toya kolooja.”

¹² Iwaa Meriawo qokotaanjaligoji, iinonj laaligo kombombaŋa buŋa qeŋ aonjaligoja. Anutuwaa Meriawo mende qokotaanjaligoji, iinonj laaligo kombombaŋa mende buŋa qeŋ aonjaligoja. Kiaŋ.

Laaligo kotigaa kania

¹³ Uugia meleema Anutu Meriaa qata ii moma laarinkejuti, niinonj tere koi onjoonj oojen. Laaligo kotigaa buŋa koloojuti, onjononj iikawaa kania tororo moma kotowutiwaajonj ama koi oojen.

¹⁴ Anana saanonj awasankaka koloonj Anutuwaa kosianonj kema qama koolinj nama kokaen moma yagonkejon: Naa iwoiwaajonj iwaa uusiŋa otaanj qama koolinj mubonati, iinonj mono qamakoolinana ii mobaa.

¹⁵ Ii me ii kawaajonj qama koolininj qamakoolinana mobaatiwaajonj mojonj eenj, mono qaa koi kaanagadeen moma kotojon: Naa iwoiwaajonj qama koolinj mujoni, ii kuuya mono ananaa buŋananaga koloowaa.

¹⁶ Monjonj alia iiro singisonjo ano iikanonj koomu kotigaa buŋa mende koloowaati, iinonj

---

* 5:11: Jon 3.36

mono alia iwaajon Anutu qama kooliro hamo qen muro laaligo kotiganon keubaa. Singisongo Anutunon mesaowaatiwaa so angiti, qaa koi mono iyonoojon jejen. Tosianon singisongo ang'i iikanon koomu kotigaa buna koloowuti, iyonoojon qama kooliwutiwaajon ii mende jejen. Qaago.

¹⁷ Nanamemen bologa kuuya ii singisongo kolooja. Koposo tosaan'a anin' iikanon koomu kotigaa buna mende koloowon'a. Kian'.

Uumeleen ejemba anana Anutuwo qokotaan nanjon.

¹⁸ Daen yononon Anutuwaanonga kolokoloo dongoga koloogiti, iyonoononga mononon singisongo mende toroqen amakeji, ii mojon. Anutuwaanonga kolokoloo dongoga koloon laligoji, iinon mono iyan'a galen men' aoro Kilen'aa Toyanon ii mende qelanjin mewaa.

¹⁹ Anana qaa koi mojon: Anana Anutuwaa buna koloojonto, goman' so yononon uugia mende meleema Kilegaa Toyaa ku-usun' baatanon laligogi galen koma onomakeja.

²⁰ Qaa koi kaanagadeen mojon: Moronon eja hon'a toon' kolooji, anono ii moma mubombaajon Anutunon Meria wasiro kamaan' moma-asa-asari nonono. Moronon eja hon'a toon' kolooji, anana iwo qokotaan' motoon'go koloon' laligojon. Eja hon'a toon' ii Anutuwaa Meria Jiisas Kraist. Iinon Anutu hon'abon'a ano laaligo kotigaa kondomon-doo Toya kolooja.

²¹ Oo kokouruna, tando lopion' ano ben' qolon'molon'goya tosianon' kokosiin' qelanjin'

onombubotiwajaon mono onoaŋgia galeŋ men
aon laligowu. Kiaŋ.

**Uumeleembaa Buŋa Tere Soomongo Gbilial
The New Testament and portions of the Old
Testament in the Borong Language of Papua New
Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Borong long
Niugini**

Copyright © 2002, 2011 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Borong

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

63589f8b-9426-5ce2-9520-ca0cf2b65c47